

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ปาเถยฺย — เสบิยง, เครื่องเกื้อกูลในหนทาง”

คำว่า **ปาเถยฺย** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง (อ่านตามภาษาบาลีว่า ปา - เถย - ยะ (ออกเสียงเร็ว ๆ เป็น *ปาไถยะ*)) มีคำแปลตามการวิเคราะห์ศัพท์ทางภาษาบาลีได้ว่า **สิ่งที่เกื้อกูลในหนทาง** ซึ่งก็คือ**เสบิยง** อันเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเดินทางนั่นเอง มุ่งหมายถึงทั้งเสบิยงในการเดินทางโดยทั่วไป เช่น ข้าว อาหาร ที่จะเป็นประโยชน์ในการเดินทาง และยังมุ่งหมายถึงเสบิยงในการเดินทาง คือ กุศล อีกด้วย ดังพระพุทธดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับอุบาสกคนหนึ่ง ว่า

“ดูก่อนอุบาสก ท่านเป็นคนแก่ มีสรีระแก่หง่อมเช่นกับใบไม้เหลือง, เสบิยงทาง คือ กุศล เพื่อจะไปยังปรโลกของท่าน ยังไม่มี, ท่านจงทำที่พึงเกตุณ จงเป็นบัณฑิต อย่าเป็นคนพาล”

(จาก...พระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

ในสังยุตตนิกาย สคาถวรรค ปาเถยฺยสูตร เทวดาได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า **อะไรย่อมรวบรวมไว้ซึ่งเสบิยง?** พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสตอบว่า **“ศรัทธาย่อมรวบรวมไว้ซึ่งเสบิยง”** ในอรรถกถาได้มีคำอธิบายไว้ว่า **บุคคลยังศรัทธาให้เกิดขึ้นแล้ว ย่อมให้ทาน ย่อมรักษาศีล ย่อมทำอุบาสกกรรม (รักษากุศล)** ด้วยเหตุนี้แหละ พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสว่า **ศรัทธาย่อมรวบรวมไว้ซึ่งเสบิยง** ดังนี้.

พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงโดยละเอียด โดยประการทั้งปวง ตลอด ๔๕ พรรษานั้น เป็นเครื่องเตือนพุทธบริษัททุกกาลสมัย ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง การที่จะเป็นผู้มีความเข้าใจถูกเห็นถูก ซึ่งเป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรมทั้งหลาย ย่อมจะเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นในแต่ละวันจึงควรที่จะเป็นโอกาสของการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ เพราะเหตุว่าความเข้าใจที่ถูกต้องนี้เอง จะเป็นเครื่องชำระล้างขัดเกลา กิเลสอกุศลทั้งหลาย ขัดเกลาความไม่รู้ให้ออกไปจากจิตใจได้อย่างแท้จริง ในทางตรงกันข้ามถ้าปล่อยไว้ ชีวิตในแต่ละวันดำเนินไปโดยที่ไม่ได้อบรมเจริญปัญญา โดยที่ไม่ได้สะสมเสบิยงในการเดินทางคือกุศลทั้งหลายไว้เลย กล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยความประมาทมัวเมาอย่างยิ่ง เมื่อวันสุดท้ายของภพนี้มาถึง ก็จะจากโลกนี้ไปโดยที่ไม่สามารถจะขอร้องเพื่อที่จะหยุดพักสำหรับการเจริญกุศลได้เลย จะขอฟังพระธรรมก่อน จะขอให้ทานก่อนสัก ๒-๓ วัน ก็เป็นไปไม่ได้ จะต้องจากไปด้วยความเป็นผู้ไม่มีที่พึ่ง มีแต่จะเต็มไปด้วยกิเลสอกุศลประการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ยังวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏฏ์อย่างไม่มีวันจบสิ้น

เสบิยงที่จะติดตามไปได้ก็คือ กุศลทุกประการที่แต่ละคนได้สะสมไว้ ซึ่งจะเป็นเหตุให้เดินทางในสังสารวัฏฏ์อย่างไม่เคียดร้อน เพราะกุศล ให้ผลเป็นสุข ไม่นำความทุกข์มาให้ จนกว่าจะมีปัญญาเจริญขึ้นจนสามารถรู้แจ้งอริยสัจธรรมถึงความเป็นพระอรหันต์ เมื่อนั้นก็จะไม่มีการเดินทางในสังสารวัฏฏ์อีกเลย เป็นผู้สิ้นทุกข์โดยประการทั้งปวง เพราะฉะนั้นแล้ว จึงควรอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต ควรเป็นบัณฑิตด้วยการเจริญกุศลทุกประการ รวมทั้งฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมปัญญา ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ สะสมเป็นที่พึ่งต่อไปในภายหน้า จนกว่าจะถึงกาลที่ไม่ต้องเดินทางในสังสารวัฏฏ์อีกต่อไป.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๑๐๖]